

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 2Svk/13/2021
Identifikačné číslo spisu: 7018200999
Dátum vydania rozhodnutia: 22. júna 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7018200999.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD.
a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci žalobcu (v kasačnom konaní sťažovateľ): G. L., narodený X. G. XXXX, bytom O. XX, XXX XX D., právne zastúpeného: JUDr. Ondrejom Krempaským, advokátom so sídlom v Bratislave, Račianska 66, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1514079/2015 zo 7. októbra 2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. júna 2021, č. k. 7S/150/2018-34, ECLI:SK:KSKE:2021:7018200999.1, t a k t o

r o z h o d o l :

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom konania sa právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.
Pribeh a výsledky administratívneho konania

1. Riaditeľ Colného úradu Michalovce (ďalej len „prvostupňový orgán“) rozhodnutím č. 1227607/2015 z 28. júla 2015 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) postupom podľa § 183 ods. 1 písm. e) zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov (ďalej len „zákon o štátnej službe colníkov“) prepustil sťažovateľa služobne zaradeného v stálej štátnej službe, vo funkcii samostatného colného referenta na Pobočke colného úradu Vyšné Nemecké, zo služobného pomeru. Dôvod prepustenia spočíval v tom, že sťažovateľ „dňa 25. mája 2015 na Pobočke colného úradu Vyšné Nemecké konal v rozpore s § 9 ods. 3 písm. a/ a q/ zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s článkom 4 bodu 13 a 14 Nariadenia rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva v znení neskorších predpisov, v rozpore s článkom 41 Nariadenia rady (ES) č. 1186/2009 o oslobodení od dovozného cla v znení neskorších predpisov, § 48a ods. 6 písm. a/ zákona č 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, § 8 ods. 2 písm. a/ zákona č. 106/2004 Z.

z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov, ako aj v rozpore s ods. 4 článku IV rozkazu vedúceho Pobočky colného úradu Vyšné Nemecké č. 2/2013, a teda, že dňa 25. mája 2015 v čase medzi 00.27.55 hod. a 00.30.06 hod. na hraničnom priechode Vyšné Nemecké pri výkone colnej kontroly motorového vozidla zn. Z. T., EČV: H.K., ktoré viedol p. A. X., (č. pasu T.XXXXXX) a ktoré v čase o 00.26 hod. vstupovalo na územie Slovenskej republiky z Ukrajiny, sa nezameral na dutiny dverí predmetného vozidla a túto nevykonával v takom rozsahu, aby sa dostatočne vzhľadom na množstvo a na umiestnenie nezákonne dovážaného tovaru (bol umiestnený v dutinách dverí, ktoré sú dané od výroby vozidla) presvedčil o tom, že v jednotlivých častiach vyššie uvedeného vozidla sa nezákonne nedováža tovar, ktorý podlieha colnému dohľadu, a ktorý nebol prihlásený k colnej kontrole, nakoľko realizovaným výkonom colného dohľadu predmetného vozidla po ukončení jeho colnej kontroly vyššie uvedeným colníkom nariadeným v zmysle opatrenia ATO bolo v colnom priestore colníkmi Colného úradu Michalovce zistené, že v ľavých zadných, pravých zadných a pravých predných dverách motorového vozidla zn. Z. T., EČV: H.XXXY. sa nachádzalo nie menej ako 28.000 ks cigariet zn. NZ Super Slims, ktoré neboli prihlásené k colnej kontrole, čím zvlášť hrubým spôsobom porušil služobnú prísahu, ako aj služobnú povinnosť uvedenú v § 44 ods. 3 písm. a/, b/, g/ a h/ zákona č. 200/1998 Z. z., nakoľko bol nedisciplinovaný a neriadil sa zákonom č. 200/1998 Z. z., ako aj vyššie uvedenými právnymi predpismi, neplnil svedomite úlohy uvedené vo vyššie uvedených právnych predpisoch, nevykonával štátnu službu riadne, nezdržal sa konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť finančnej správy alebo ohroziť dôveru k finančnej správe a nedodrжал služobnú disciplínu a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby, ktoré je potrebné posudzovať vzhľadom na charakter a závažnosť konania žalobcu, v meradle širšieho rozsahu zodpovednosti colníkov a ich spoločenského postavenia a úloh, ktoré v spoločnosti plnia prísnejšie.“

2. Rozhodnutím č. 1514079/2015 zo dňa 07.10.2015 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) žalovaný zamietol odvolanie sťažovateľa, pričom sa stotožnil so všetkými skutkovými aj právnymi závermi prvostupňového orgánu. Dospel k záveru, že prvostupňové rozhodnutie je správne a bolo vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu veci. Zhodne s prvostupňovým orgánom uznal, že by bolo v príkrom rozpore s dôležitými záujmami štátnej služby, ktoré spočívajú v zabezpečení dôsledného dodržiavania služobnej disciplíny všetkými colníkmi a v upevňovaní dôvery vo finančnú správu, aby v služobnom pomere zotrval colník, ktorý konal opísaným spôsobom, a ktorého konanie je z hľadiska výkonu štátnej služby absolútne neprijateľné, nakoľko výkon štátnej služby na úseku výkonu colnej kontroly realizovanej na hraničnom priechode Vyšné Nemecké je zameraný predovšetkým na skutočnosť, aby tovar dovážaný z územia tretieho štátu prestúpil štátnu hranicu v súlade s právnymi predpismi, a teda aj na odhaľovanie nezákonného dovozu tovaru podliehajúceho colnému dohľadu.

II.

Konanie pred správnym súdom

3. Proti preskúmanému rozhodnutiu podal sťažovateľ v zákonnej lehote správnu žalobu na Krajský súd v Košiciach (ďalej „správny súd“ alebo „krajský súd“) a navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie.

4. V danej veci pôvodne rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) rozsudkom sp. zn. 7Sžk/7/2016 zo dňa 31.07.2018 tak, že rozsudok krajského súdu (sp.zn. 7S/167/2015-59 z 18. mája 2016) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu nevysporiadania sa s podstatnými žalobnými námietkami sťažovateľa.

5. Sťažovateľ mal za to, že žalovaný nesprávne zistil skutkový stav, keď jeho postup pri výkone prehliadky motorového vozidla posúdil ako zvlášť hrubé porušenie služobnej disciplíny a služobnej prísahy. V konaní nebolo podľa neho preukázané, že skutočne porušil ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov identifikované vo výroku prvostupňového rozhodnutia a povinnosti stanovené rozkazom riaditeľa colného úradu, ani že tieto predstavovali hrubý spôsob porušenia služobnej disciplíny, ktorý by vytváral stav, kedy ponechanie sťažovateľa v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby. V tejto súvislosti namietal i nesprávnosť výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia v kontexte toho, že v nej identifikované ustanovenia porušiť

nemohol, nakoľko adresátom tam upravených povinností je colný úrad ako orgán štátnej správy, nie colníci jednotlivo.

6. Krajský súd po odstránení nedostatkov vytýkaných oným rozsudkom NS SR (vysporiadanie sa s podstatnými žalobnými námietkami ohľadne nesprávnosti výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia a nevytvorenia rovnakých podmienok na vykonávanie colného dohľadu všetkým colníkom zo strany nadriadeného) správnu žalobu sťažovateľa opätovne zamietol. Konštatoval, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný správne zdôraznil, že všetky predpisy, ktorých porušenie sa kladie žalobcovi za vinu, je potrebné posudzovať vo vzájomnej súvislosti, nakoľko sú limitujúce pre colníka pri plnení služobných povinností, aby došlo k naplneniu poslanca colného úradu ako orgánu štátnej správy, to znamená k riadnemu výberu cla a spotrebných daní v súlade s podmienkami určenými v hmotnoprávných predpisoch. Poukázal na skutočnosť, že plnenie služobných povinností colníka nie je možné striktné oddeľovať od vymedzenia vecnej príslušnosti colného úradu ako orgánu štátnej správy tak, ako na to poukazuje sťažovateľ, nakoľko práve vykonávaním štátnej služby colníkom dochádza k plneniu úloh orgánu štátnej správy. Uvedené vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 2 zákona o štátnej službe colníkov, podľa ktorého štátnou službou na účely tohto zákona sa rozumie plnenie úloh finančnej správy, riadenie, organizácia a výkon procesnej prípravy colníkov, colníkom v orgáne štátnej správy v oblasti colníctva alebo v zahraničí a právne vzťahy s tým súvisiace. Bez výkonu služobných povinností colníkmi, by nemohlo dôjsť k splneniu úloh colného úradu ako orgánu štátnej správy, nakoľko nevyhnutným predpokladom toho, aby orgán štátnej správy mohol plniť svoje úlohy, je skutočnosť, že ich vykonáva prostredníctvom colníkov organizačne zaradených na colných úradoch.

III.

Kasačná sťažnosť, stanoviská

A/

7. Žalobca (sťažovateľ) podal proti rozsudku v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Dôvodil tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nerešpektoval záväzný právny názor vyslovený v zrušujúcom rozsudku o kasačnej sťažnosti. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že kasačný súd rozhodnutie žalovaného zruší a vec vráti prvostupňovému správnenému orgánu na ďalšie konanie.

8. V sťažnostných bodoch namietal, že:

- na jeho prepustenie neboli splnené zákonné podmienky uvedené v § 183 ods. 1 písm. e) zákona o štátnej službe colníkov, ktoré majú kumulatívny charakter; porušenie služobnej povinnosti a služobnej prísahy vymedzenej vo výroku prvostupňového orgánu nebolo preukázané, a preto právne posúdenie veci je v rozpore so skutkovo vymedzenými dôvodmi prepustenia uvedenými v dotknutom ustanovení, - nesprávne právne posúdenie veci vidí aj v tom, že súd považoval postup nadriadeného za zákonný v zmysle § 222 zákona o štátnej službe colníkov, aj keď nadriadený neobjasňoval rovnako dôkladne skutočnosti svedčiacie v prospech žalobcu a nevykonával žiadny dôkaz, ktorým by preveril pravdivosť rozporných výpovedí svedkov,

- ak § 43 zákona o štátnej službe colníkov definuje pojem služobná disciplína a ak správny súd vychádza z tejto definície pri posudzovaní naplnenia dôvodov výpovede, tak nemohlo dôjsť k porušeniu služobnej prísahy (porušením služobnej disciplíny), pretože všeobecne záväzné právne predpisy uvádzané v rozhodnutí žalobca neporušil a ani objektívne porušiť nemohol; sťažovateľ výkonom kontroly dopravného prostriedku nerozhodoval priamo v colnom konaní, na ktoré sú tieto predpisy viazané,

- konanie žalobcu by bolo možné kvalifikovať ako porušenie povinnosti len vtedy, ak by v rozkaze riaditeľa boli explicitne uvedené aspoň minimálne úkony, ktoré je colník povinný počas prehliadky motorového vozidla pri kontrole jeho jednotlivých častí vykonať. Porušenie povinnosti nemôže byť odvodzované od všeobecnej formulácie, že sťažovateľ mal vykonať kontrolu v takom rozsahu, aby sa dostatočne presvedčil o tom, že v jednotlivých častiach dopravného prostriedku sa nezákonne nedováža tovar. Zameranie kontroly na určité časti motorového vozidla totiž neznamená zároveň vykonanie konkrétnych kontrolných úkonov; interný predpis, ktorý mal sťažovateľ porušiť, absolútne neurčitým spôsobom ukladá povinnosť vykonať kontrolu v takom rozsahu, aby sa colník presvedčil o tom, že v jednotlivých častiach motorového vozidla sa nenachádza tovar uniknutý colnému dohľadu.

Uvedená formulácia indikuje, že colník je povinný nájsť ukrytý tovar, pretože ak tento pri výkone kontroly neodhalí, automaticky nevykoná dostatočnú kontrolu,

- sťažovateľ nemohol svojím konaním v priebehu colnej kontroly porušiť ustanovenia § 9 ods. 3 písm. a) a q) zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve, nakoľko tieto upravujú vecnú príslušnosť colného úradu, pričom povinnosti colníka sú uvedené v § 12 až 15 onoho zákona. Od úloh zverených správne orgánu nie je možné odvodzovať priamu povinnosť a oprávnenia colníka,

- rovnako nemohol porušiť článok 4 bod 13 a 14 Colného kódexu, nakoľko v týchto bodoch sa jedná o legálne definície pojmov „colný dohľad“ a „colná kontrola“. Tieto definície neukladajú povinnosti, a preto sťažovateľ nemohol porušiť a ani konať v rozpore s týmto predpisom,

- nemohol porušiť článok 41 Nariadenia rady (EHS) 1186/2009, § 48a ods. 6 písm. a) zákona č. 222/2004 Z. z., § 8 ods. 2 písm. a) zákona č. 106/2004 Z. z. (pozn. upravujúce oslobodenie od dane pre dovozcu tabakových výrobkov stanovujúce prípustné limity ich množstva), keď tieto predpisy zakladajú práva iným subjektom, ktorými sú osoby prestupujúce štátne hranice. Sťažovateľ nerozhodoval o nárokoch týchto osôb, pretože zo skutkového stavu vyplýva, že osoba prestupujúca štátne hranice tovar ukryla, neprihlásila k colnej kontrole, z čoho vyplýva, že colné konanie nezačalo, a preto sťažovateľ ani nemohol rozhodovať o nárokoch osoby, u ktorej bol ukrytý tovar. Uvedené právne predpisy by porušil len vtedy, ak by v colnom konaní rozhodol tak, že by prepustil tovar do voľného obehu s úplným oslobodením nad limity uvedené v týchto ustanoveniach. S námietkou sťažovateľa o objektívnej nemožnosti porušenia týchto ustanovení sa správny súd v rozpore s pokynom kasačného súdu vôbec nezaoberal,

- krajský súd v rozpore s obsahom prvostupňového rozhodnutia modifikuje jeho výrok v neprospech sťažovateľa a vyslovuje záver, že tento bol prepustený z dôvodu konania v rozpore s rozkazom vedúceho Pobočky colného úradu Vyšné Nemecké č. 2/2013. Z jeho obsahu pritom, podľa sťažovateľa, ani nevyplývajú konkrétne kontrolné úkony, ktoré je colník povinný vykonať na účely dostatočného presvedčenia sa o tom, či sa v jednotlivých častiach dopravného prostriedku nezákonne nedováža tovar podliehajúci colnému dohľadu. Správny súd nie je oprávnený meniť prvostupňovým orgánom formulované dôvody prepustenia vo výroku rozhodnutia, či vyberať z výroku rozhodnutia selektívne to, čo sa súdu hodí pre prijatie záveru o zákonnosti rozhodnutia o prepustení colníka zo služobného pomeru. Súd nemá moderačné právo, aby akýmkoľvek spôsobom upravoval skutkové a právne závery obsiahnuté v právoplatných rozhodnutiach,

- ak je označený objekt kontroly v služobnom predpise a nie sú ním jasne určené podmienky a postupy colnej kontroly, plynie z toho jediný záver, že spôsob a rozsah vykonania kontroly určuje colník, pričom iná voľba prostriedkov a foriem kontroly, aké by pri kontrole potenciálne zvolil iný colník, nie je porušením právnych predpisov. Sťažovateľ bol prepustený z dôvodu, že nenašiel ukrytý tovar vo vozidle, o ktorom nadriadení vedeli predtým, ako začal vykonávať kontrolu. Uvedený postup vytvoril sťažovateľovi nezákonnú prekážku pri odhaľovaní nezákonne dovážaného tovaru za účelom jeho perzekúcie, a na druhej strane vytvoril podmienky pre profitovanie z poskytnutých informácií inej skupine osôb,

- nadriadení tak nezabezpečili sťažovateľovi také podmienky pri zabezpečovaní colného dohľadu, aké vytvorili skupine colníkov, ktorá po tom, čo bol sťažovateľ povinný prerušiť kontrolu motorového vozidla, túto dokončila. Títo konali už na základe poznatkov o rizikovitosti vozidla poskytnutých informačným systémom APV TALON,

- ako dôkaz prikladá videozáznam z priebehu kontrol na hraničnom priechode Ubl'a, ktorý taktiež spadá do pôsobnosti Colného úradu Michalovce, a to na preukázanie, že klopanie na dvere a sťahovanie okien nie sú všeobecne známe úkony pri výkone colnej kontroly. Z argumentácie žalovaného podľa sťažovateľa vyplýva, že ak by vykonal aspoň jeden z týchto notorických úkonov, nebol by sankcionovaný za porušenie služobnej disciplíny,

- správny súd prebral argumentáciu žalovaného bez toho, aby hodnoverným a zákonným spôsobom objasnil, ktorý právny predpis ukladá takúto povinnosť, resp. takýto postup; žalovaný podsunul krajskému súdu tvrdenia o nevyhnutných úkonoch počas colnej kontroly, ktoré správny súd prijal a bez akéhokoľvek dôkazu ich označuje za notoricky známe. Krajský súd si bez náležitého overenia pravdivosti týchto tvrdení a bez toho, aby bola explicitne táto povinnosť daná právnym predpisom, argumentáciu žalovaného osvojil,

- porušenie povinnosti colníka bolo vyvodzované až na základe skutočnosti, že skupina colníkov pri dodatočnej kontrole vozidla odhalila ukrytý tovar. Ak by k uvedenému nedošlo, sťažovateľ by nebol

prepustený zo služobného pomeru. K jeho prepusteniu došlo výlučne z dôvodu, že neodhalil ukrytý tovar, a nie preto, že nevykonával nič, čo bolo dodatočne žalovaným vyfabulované a prezentované ako služobná povinnosť.

9. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uvádza, že správne orgány dôvodne aplikovali § 183 ods. 1 písm. e) zákona o štátnej službe colníkov, nakoľko sťažovateľ porušil služobné povinnosti a služobnú prísahu a jeho zotrvanie v služobnom pomere by narušilo dôležitý záujem štátnej služby. Výrok prvostupňového rozhodnutia považuje za správny, nakoľko tento zahŕňa konštatáciu o prepustení sťažovateľa zo služobného pomeru, pričom ostatné časti skutkovo a právne samotný výrok dopĺňajú, a to tak vo vzťahu k závažnému porušeniu služobných povinností a prísahy, ako aj skutočnosti, že ponechanie sťažovateľa v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby. Tvrdenie sťažovateľa, že colníci vykonávajúci následnú kontrolu disponovali údajmi o úkryte tovaru už v čase, ako začal sťažovateľ prehliadku vozidla, považuje za účelové a ničím nepodložené. Navyše informačný systém APV TALON nie je jediným ukazovateľom rizikovosti profilu osoby prestupujúcej hranicu Slovenskej republiky. Ide o komplex úkonov, ktoré mal žalobca vykonať, aby sa dostatočne presvedčil o tom, že sa v jednotlivých častiach predmetného vozidla nezákonne nedováža tovar, ktorý podlieha colnému dohľadu, a ktorý nebol prihlásený k colnej kontrole. Dodáva, že skutočnosť, že sťažovateľ sa riadil pokynmi ATO opatrenia nič nemení na tom, že tento si prvotne riadne nespĺnil svoje povinnosti pri výkone colnej kontroly. Žalovaný sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a závermi správneho súdu v tejto súvislosti a navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť ako nedôvodnú.

10. Sťažovateľ sa v doručenej replike pridŕžiava argumentácie obsiahnutej v sťažnostných bodoch kasačnej sťažnosti a nad rámec uvedeného zdôrazňuje, že jeho kľúčovou námietkou je, že neporušil a ani z povahy konania nemohol porušiť ustanovenia právnych predpisov identifikované v prvostupňovom rozhodnutí.

IV.

Citácie dotknutých právnych predpisov

Podľa ustanovenia § 183 ods. 1 písm. e) zákona o štátnej službe colníkov minister alebo príslušný nadriadený prepustí colníka zo služobného pomeru, ak porušil služobnú prísahu alebo služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.

Podľa ustanovenia § 17 zákona o štátnej službe colníkov Občan pri vzniku služobného pomeru colníka skladá služobnú prísahu, ktorá znie:

„Sľubujem vernosť Slovenskej republike. Budem čestný, statočný a disciplinovaný. Svoje sily a schopnosti vynaložím na to, aby som chránil práva občanov, ich bezpečnosť a verejný poriadok, a to i s nasadením vlastného života. Budem sa riadiť ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Tak prisahám!“.

Podľa ustanovenia § 43 zákona o štátnej službe colníkov služobná disciplína colníkov spočíva v dôslednom plnení služobných povinností, ktoré sú ustanovené ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi, ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, služobnou prísahou, rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených.

V.

Právne závery kasačného súdu

11. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj „kasačný súd“) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), zohľadniac § 455 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne

dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol týmto rozsudkom, ktorý po predchádzajúcom zverejnení termínu verejne vyhlásil dňa 29. júna 2023.

12. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky primárne v medziach kasačnej sťažnosti ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Pretrvávajúcim ťažiskom tvrdení sťažovateľa v doterajšom súdnom konaní a aj v kasačnej sťažnosti je predovšetkým otázka správnosti výrokovej časti rozhodnutia v kontexte identifikácie ustanovení súvisiacich predpisov, v rozpore s ktorými mal sťažovateľ pri dotknutej colnej kontrole konať.

13. V súvislosti s námietkami sťažovateľa k skutkovým otázkam, najmä k tvrdeniam o neodstránení rozpornosti výpovedí svedkov týkajúcej sa existencie a umiestnenia popolníka v kontrolovanom motorovom vozidle, tu kasačný súd pripomína, že úlohou správnych súdov pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej časti Správneho súdneho poriadku (§ 177 a nasl. SSP) je posudzovať, či si správny orgán príslušný na konanie zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi, a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak SSP neustanovuje inak. Môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci (§ 119 SSP). Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej veci sa zásadne obmedzí na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádzal, nie sú pochybné najmä s ohľadom na prameň, z ktorých pochádzajú, alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania, a tiež na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel.

14. Kasačný súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že existenciu popolníka v ľavých zadných dverách kontrolovaného vozidla urobil spornou sťažovateľ. Prvostupňový správny orgán si na účely odstránenia rozporov vo výpovediach vyžiadal fotodokumentáciu vozidla, a opätovne vypočul colníkov vykonávajúcich dodatočnú podrobnú kontrolu vozidla. Tvrdenie sťažovateľa, že správny orgán nevykonal žiadny dôkaz, ktorým by preveril pravdivosť rozporných výpovedí svedkov, tak nenachádza oporu v administratívnom spise. Rovnako je potrebné uviesť, že ak týmito dodatočnými úkonmi neboli zistené skutočnosti svedčiace v prospech sťažovateľa, nemožno z uvedeného vyvodzovať závery, že prvostupňový správny orgán neobjasňoval rovnako dôkladne skutočnosti svedčiace v prospech a neprospech sťažovateľa.

15. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti predostrel námietku, že porušenie služobnej povinnosti a služobnej prísahy vymedzenej vo výroku prvostupňového orgánu mu nebolo preukázané. Kasačný súd sa zhoduje s krajským súdom v tom, že z rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu v spojení s rozhodnutím žalovaného je zrejmé, že služobné orgány sa v konaní dostatočne zaoberali skutkovým stavom, vymedzili povahu protiprávneho konania vo forme nevykonania potrebných kontrolných úkonov pri výkone colnej kontroly, pričom vykonané dôkazy vyhodnotili a v rámci dovolenej správnej úvahy dospeli k právnym záverom o porušení služobnej povinnosti a prísahy colníka zvlášť hrubým spôsobom a o uložení postihu vo forme prepustenia zo služobného pomeru. Aplikujúc správnu úvahu interpretovali pojmy služobná prísaha a služobná disciplína podľa zákona o štátnej službe colníkov vo vzťahu k charakteru konania sťažovateľa, pričom konštatovali hrubé porušenia základných povinností colníka a spôsobilosť konania sťažovateľa narušiť vážnosť finančnej správy a ohroziť dôveru v ňu.

16. Slovenská republika je súčasťou tzv. schengenského priestoru, v rámci ktorého sú zrušené všetky hraničné kontroly na štátnych hraniciach a je zavedený voľný pohyb osôb. V záujme vnútornej bezpečnosti tohto priestoru a dodržiavania colných pravidiel a obmedzení sa preto kladie väčší dôraz na ochranu jeho vonkajšej hranice, ktorou je štátna hranica Slovenskej republiky s Ukrajinou. Tlak ilegálnych aktivít je stále aktuálnou hrozbou a na vonkajšej hranici schengenského priestoru je napríklad nezákonný dovoz cigariet pravdepodobnejší než na akomkoľvek inom mieste. Uvedené musia mať colníci na dotknutých hraničných priechodoch, akým je aj hraničný priechod Vyšné Nemecké, pri výkone štátnej služby, na pamäti.

17. Medzi klasické spôsoby pašovania cigariet patria notorické úkryty v autách, a preto je internými služobnými predpismi zavedená povinnosť colníka zamerať sa pri výkone colnej kontroly a colného

dohľadu predovšetkým na batožinu cestujúcich, batožinový priestor, ale aj na motorový priestor, karosériu, s dôrazom na dutiny dopravného prostriedku. Výkon colnej kontroly zo strany sťažovateľa nezodpovedal dôslednému plneniu služobných povinností, nakoľko sťažovateľ vôbec nepreveroval karosériu kontrolovaného motorového vozidla a ukončil kontrolu bez toho, aby sa presvedčil, že sa v dutinách karosérie nepreváža nedovolený tovar. V dôsledku tohto opomenutia prešlo vozidlo kontrolou sťažovateľa bez akýchkoľvek zistení a nelegálne prevážený tovar ukrytý práve v dutinách karosérie bol zistený až následnou kontrolou vozidla. Niet pochyb, že sťažovateľ nepostupoval pri výkone štátnej služby svedomito, disciplinovane a podľa pokynov nadriadeného, a preto voči nemu bola vyodená disciplinárna zodpovednosť dôvodne. Kasačný súd v zhode so správnym súdom zdôrazňuje, že sťažovateľ nebol prepustený zo služobného pomeru z dôvodu, že na územie Slovenskej republiky bolo nelegálne dovezených 28.000 ks cigariet, ale preto, že si nedbanlivým výkonom štátnej služby pri výkone colnej kontroly náležitým spôsobom nesplnil vyššie uvedené povinnosti.

18. Ku kasačnej námietke sťažovateľa, že rozkaz riaditeľa Colného úradu č. 2/2013 (ďalej len „rozkaz“) nestanovuje výslovný postup pri výkone kontroly dopravného prostriedku z hľadiska úkonov, ktoré má colník vykonať, kasačný súd uvádza, že aj napriek tomu, že povinnosť „klopať po karosérii“ sa v dotknutom rozkaze nenachádza, sťažovateľ má uvedený spôsob kontroly vozidiel zaužívaný s cieľom naplniť rozkaz, z ktorého mu plynie povinnosť zamerať sa pri kontrole na „dutiny?karosérie“. Vo vzťahu k sťažovateľom namietaným skutkovým zisteniam žalovaného považuje kasačný súd za potrebné uviesť, že z onoho rozkazu, ktorý upravuje jednotlivé činnosti pri výkone štátnej služby colníka na Pobočke úradu Vyšné Nemecké, vyplýva povinnosť zamerať sa predovšetkým na batožinu cestujúcich, batožinový priestor, priestor pre cestujúcich, ako i povinnosť zamerať sa na motorový priestor, podvozok a karosériu, s dôrazom na dutiny karosérie dopravného prostriedku a iné priestory, v ktorých by mohol byť prepravovaný nezákonne dovážaný tovar s tým, že kontrola jednotlivých častí dopravného prostriedku sa musí realizovať v takom rozsahu, aby sa colník dostatočne presvedčil o tom, že v jednotlivých častiach dopravného prostriedku sa nezákonne nedováža tovar, ktorý podlieha colnému dohľadu. Z kamerového záznamu obstaraného prvostupňovým orgánom pritom vyplynulo, že sťažovateľ sa naklonil do interiéru vozidla, kde zotrval cca 8 sekúnd.

19. Jednou z podmienok vzniku služobného pomeru colníka je zloženie služobnej prísahy. Tá obsahuje aj sľub čestnosti, statočnosti, disciplinovanosti, ako aj ochrany bezpečnosti a verejného poriadku. Od služobnej prísahy colníka sa bezprostredne odvíjajú jeho služobné povinnosti uvedené v ustanovení § 43 a § 44 zákona o štátnej službe colníkov. Základnou povinnosťou colníka je dôsledné plnenie si svojich povinností stanovených nielen zákonmi a všeobecne záväznými predpismi, ale aj služobnou prísahou, rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených. Kasačný súd má za to, že ak sa colník v súlade s rozkazom riaditeľa colného úradu nezameral počas kontroly na dutiny karoséria vozidla, uvedené je objektívne možno hodnotiť ako jeho nedôslednosť a nedisciplinovanosť, a to bez ohľadu na to, či bol v následne realizovanej dodatočnej colnej kontrole nelegálne prevážený tovar odhalený alebo nie. Tvrdenia, že ak by nebol takýto tovar odhalený, tak konanie colníka počas kontroly by zostalo za daných okolností bez postihu, sú len dohadmi, bez reálnej argumentačnej opory. Sťažovateľovi bol vytknutý spôsob vykonania kontroly vo vzťahu ku karosérii vozidla, ktorý sa javil ako nedostatočný na to, aby vôbec bol takýmto postupom nejaký tovar odhalený. Pozornosť kasačného súdu neunikla ani skutočnosť, že sťažovateľ kontrolu zadných ľavých dverí, kde sa sporný tovar nachádzal, vôbec nevykonával a celú colnú kontrolu realizoval bez toho, aby vstúpil oboma nohami do interiéru vozidla. V súvislosti s uvedeným kasačný súd dodáva, že sťažovateľ bol v danom období v štátnej službe colníka už 10 rokov, a teda preukázateľne mal niekoľkoročnú prax a získané skúsenosti v oblasti výkonu colnej kontroly. Odvolávanie sa na nejasnosť obsahu rozkazu z hľadiska konkretizovania úkonov colnej kontroly motorového vozidla sa tak kasačnému súdu javí ako nenáležité a krajne neprofesionálne. Sťažovateľ teda nebol prepustený za porušenie povinnosti vykonať konkrétne úkony (poklepať po karosérii a požiadať vodiča o stiahnutie okien vozidla), ale porušenie povinnosti vykonať kontrolu v takom rozsahu, aby sa dostatočne presvedčil o tom, že sa v kontrolovanom vozidle nenachádza tovar podliehajúci colnému dohľadu. Ak by kasačný súd prisvedčil argumentácii sťažovateľa, že spôsob a rozsah vykonania colnej kontroly určuje len colník, vznikla by tým absurdná situácia, kedy by pojem „dostatočne sa presvedčil“ podliehal výlučne subjektívnemu vnímaniu toho-ktorého colníka. Preto je potrebné, aby colník vykonával pri kontrole

úkony smerujúce k odhaleniu aj takého tovaru, ktorý nie je viditeľný voľným okom, k čomu v prípade colnej kontroly vykonanej sťažovateľom preukázateľne nedošlo.

20. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že krajský súd sa opätovne dostatočne nevysporiadal s námietkou, že ustanovenia súvisiacich colných predpisov, v rozpore s ktorými mal podľa výrokovej časti rozhodnutia konať, porušiť ani nemohol, nakoľko nie je ich adresátom, príp. tieto obsahujú len legálne definície pojmov súvisiacich s colným dohľadom. Toto tvrdenie je v rozpore so skutočnosťou, nakoľko k uvedeným námietkam správny súd zaujal jednoznačné stanovisko (pozri bod 6 tohto rozsudku), ktoré podľa názoru kasačného súdu neprekračuje rámec zákona. Fakt, že toto stanovisko nie je k spokojnosti sťažovateľa, ho nerobí nezákonným.

21. V súvislosti s výrokom prvostupňového rozhodnutia o prepustení sťažovateľa zo služobného pomeru je treba podotknúť, že výrok personálneho rozhodnutia musí z hľadiska požiadaviek na jeho určitosť a zrozumiteľnosť obsahovať identifikáciu skutku, v ktorom sa vidí zvlášť hrubé porušenie služobných povinností a služobnej prísahy, spravidla uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, a tiež označením ustanovení právnych noriem, ktoré mal colník svojim konaním alebo jeho opomenutím porušiť. Kasačný súd je toho názoru, že preskúmané rozhodnutie tieto štandardy spĺňa, pretože obsahuje vymedzenie služobnej povinnosti, ktorú sťažovateľ pri výkone colnej kontroly zanedbal, keď „sa nezameral na dutiny dverí predmetného vozidla a túto nevykonal v takom rozsahu, aby sa dostatočne vzhľadom na množstvo a na umiestnenie nezákonne dovážaného tovaru (bol umiestnený v dutinách dverí, ktoré sú dané od výroby vozidla) presvedčil o tom, že v jednotlivých častiach vyššie uvedeného vozidla sa nezákonne nedováža tovar, ktorý podlieha colnému dohľadu, a ktorý nebol prihlásený k colnej kontrole“. Vymedzuje ďalej úlohy colného úradu pri výkone colnej kontroly a colného dohľadu, pri napĺňaní ktorých sťažovateľ nebol ako štátny zamestnanec svedomitý a dôsledný (§ 9 ods. 3 písm. a/ a q/ zákona č. 652/2004 Z. z. v spojení s článkom 4 bodu 13 a 14 Nariadenia rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva), ako aj služobný predpis nadriadeného určujúci očakávaný postup colníka pri colnej kontrole, podľa ktorého sťažovateľ nepostupoval (článok IV ods. 4 rozkazu vedúceho Pobočky colného úradu Vyšné Nemecké č. 2/2013). Výrok tiež obsahuje právnu kvalifikáciu skutku a vyslovuje záver o prepustení zo služobného pomeru, podľa ktorých sťažovateľ „zvlášť hrubým spôsobom porušil služobnú prísahu, ako aj služobnú povinnosť uvedenú v § 44 ods. 3 písm. a/, b/, g/ a h/ zákona č. 200/1998 Z. z., nakoľko bol nedisciplinovaný a neriadil sa zákonom č. 200/1998 Z. z., ako aj vyššie uvedenými právnymi predpismi, neplnil svedomite úlohy uvedené vo vyššie uvedených právnych predpisoch, nevykonával štátnu službu riadne, nezdržal sa konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť finančnej správy alebo ohroziť dôveru k finančnej správe a nedodrжал služobnú disciplínu a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby, ktoré je potrebné posudzovať vzhľadom na charakter a závažnosť konania žalobcu, v meradle širšieho rozsahu zodpovednosti colníkov a ich spoločenského postavenia a úloh, ktoré v spoločnosti plnia prísnejšie.“

22. Kasačný súd sa v podstate stotožňuje so správnym súdom v tom, že plnenie služobných povinností colníka nie je možné oddeľovať od vymedzenia právomocí colného úradu ako orgánu štátnej správy, nakoľko úlohy colnej správy nie je možné naplniť inak ako prostredníctvom štátnych zamestnancov, ktorí pri vzniku služobného pomeru skladajú služobnú prísahu vernosti Slovenskej republike a čestnosti, statočnosti a disciplinovanosti pri plnení úlohy vyplývajúcej z právnych predpisov. Jednou z podmienok vzniku služobného pomeru colníka je zloženie služobnej prísahy. Tá obsahuje aj sľub čestnosti, statočnosti, disciplinovanosti ako aj ochrany bezpečnosti a verejného poriadku. Správne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo svojom publikovanom stanovisku zo dňa 9.5.2022 konštatovalo, že „od služobnej prísahy colníka sa odvíjajú jeho služobné povinnosti uvedené v ustanovení § 43 a § 44 tohto zákona. Základnou povinnosťou colníka, vychádzajúc z citovaných ustanovení, je dôsledné plnenie si svojich povinností stanovených nielen zákonmi a všeobecne záväznými predpismi, ale aj služobnou prísahou, rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených. Zákon č. 200/1998 Z. z. pre colníkov však, okrem povinností, poskytuje aj práva a výhody vyplývajúce z ich služobného pomeru. Tieto výhody sú obsiahnuté predovšetkým v desiatej časti zákona č. 200/1998 Z. z. Vychádzajúc z ich obsahu je potrebné konštatovať, že tieto výhody, oproti ostatným pracovníkom štátnej a verejnej služby, sú nadštandardné. Nadštandardnosť týchto výhod je, na druhej strane, vyvážená aj nadštandardnosťou povinností colníkov, čo vzhľadom na ich postavenie a zodpovednosť je nevyhnutné.“

23. Nemožno poprieť, že vo výroku prvostupňového orgánu sa medzi právnymi predpismi, ktoré mal sťažovateľ svojim postupom porušiť, uvádzajú i ustanovenia určujúce podmienky oslobodenia od dane z pridanej hodnoty a spotrebnej dane pri dovoze tabakových výrobkov (článok 41 Nariadenia rady (ES) č. 1186/2009 o oslobodení od dovozného cla v znení neskorších predpisov, § 48a ods. 6 písm. a/ zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, § 8 ods. 2 písm. a/ zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov). Z týchto ustanovení vyplývajú povinnosti predovšetkým dovozcom daného tovaru, ktorí sú primárnymi adresátmi tam uvedených limitov. Napriek tomu, že sťažovateľ ako colník musí tieto ustanovenia poznať a aplikovať, pretože s ich znalosťou je v rámci colného dohľadu povinný vyvodzovať následky ich prekročenia, možno konštatovať, že sťažovateľ predmetné ustanovenie porušiť nemohol, a preto sú v skutkovej vete rozhodnutia o prepustení uvedené nadbytočne. To značí, že tieto námietky sťažovateľa sú v naznačenom smere opodstatnené. Na druhej strane však kasačný súd konštatuje, že uvedený nedostatok nespôsobuje zmätočnosť, nezrozumiteľnosť či nejasnosť o tom, v akom konaní resp. nekonaní sťažovateľa videli colné orgány hrubé porušenie služobných povinností a služobnej prisahy, ktoré vyhodnotili ako nezlučiteľné so zotrvaním sťažovateľa v služobnom pomere. Nejde preto o nezákonnosť rozhodnutia, ktorá by zakladala dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovaného, ako to správne vyhodnotil i správny súd.

24. K sťažnostnej námietke, že nadriadení nezabezpečili sťažovateľovi také podmienky pri výkone colného dohľadu, aké vytvorili skupine colníkov, ktorá colnú kontrolu po vygenerovaní ATO opatrenia dokončila, kasačný súd uvádza, že hoci sťažovateľ nemal k dispozícii predmetný údaj o rizikivosti vozidla, nezbavuje ho to zodpovednosti za nerespektovanie predpísaných služobných postupov a za porušenie povinností pri výkone právomocí colného orgánu. Každý colník je povinný postupovať pri výkone služobných povinností svedomito a zodpovedne, rovnakým spôsobom vo vzťahu ku každému jednému vozidlu prechádzajúcemu cez hraničný priechod, bez ohľadu na predchádzajúcu vedomosť o jeho rizikivosti. Kasačný súd pripomína, že vytýkané porušenie služobných povinností spočíva v nedôslednosti pri kontrole vozidla, nie v tom, že pri jeho opakovanej kontrole bol nájdený vo vozidle nezákonne dovážaný tovar, čo len potvrdilo sťažovateľovu nedôslednosť.

25. Pokiaľ ide o otázku, či by ponechanie sťažovateľa v služobnom pomere bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby alebo nie, prípadne či by s ohľadom na jeho osobné pomery nepostačovalo uloženie niektorého z disciplinárnych opatrení podľa § 49 zákona č. 200/1998 Z. z., túto vyhodnotili služobné orgány v rámci povolenej správnej úvahy tak ako je uvedené v preskúmanom rozhodnutí, pričom správny súd z hľadiska vymedzenia žalobných bodov nepovažoval tieto závery ako nezákonné. Keďže sťažovateľ v kasačnej sťažnosti nenamietal právne posúdenie primeranosti prepustenia zo služobného pomeru zisteným okolnostiam, kasačný súd sa v súlade so zásadou viazanosti sťažnostnými bodmi touto otázkou nezaoberal.

26. Z uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že nakoľko sa krajský súd posudzovanou vecou dôsledne zaoberal, vysporiadal sa s podstatnými námietkami sťažovateľa a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, niet dôvodu pochybovať zákonnosti jeho rozhodnutia. Na základe vyššie opísaných zistení a úvah kasačný súd nepovažuje sťažnostné body kasačnej sťažnosti za opodstatnené, a preto rozhodol podľa § 461 SSP o zamietnutí kasačnej sťažnosti.

27. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd s poukazom na § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 SSP tak, že sťažovateľovi nárok na náhradu trov kasačného konania nebol priznaný z dôvodu jeho neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému nárok na náhradu trov konania vrátane kasačného zo zákona nevyplýva.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.

